

У ПРЕЗИДІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЕНЕТИКІВ І СЕЛЕКЦІОНЕРІВ ІМ. М.І. ВАВИЛОВА

Президія Всеукраїнської громадської організації “Українське товариство генетиків і селекціонерів ім. М.І. Вавилова” на своєму засіданні 7.04.2010 р. заслухала і обговорила доповідь віце-президента Товариства, доктора біол. наук, професора, члена-кореспондента НАН України М.В. Кучука “Основні положення нових законопроектів України, що стосуються генетично модифікованих організмів” і при-

йняла “Звернення президії Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М.І. Вавилова до Верховної Ради України”. Президія постановила надіслати “Звернення...” до Верховної Ради України, опублікувати його у найближчому числі журналу “Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів”, а також на вебсторінці Товариства (utgis.org.ua).

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДІЇ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЕНЕТИКІВ І СЕЛЕКЦІОНЕРІВ ІМ. М.І. ВАВИЛОВА ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

У Верховній Раді України зареєстровано два законопроекти “Про заборону використання в Україні генетично модифікованих організмів” та “Про проголошення території України вільною від генетично модифікованих організмів”.

Аналіз цих законопроектів свідчить, що їх прийняття матиме прямий негативний вплив на біологічну безпеку, медичний захист населення та забезпечення інноваційного зростання сільського господарства України. Без інтенсивного розвитку біотехнологій, які ґрунтуються на досягненнях сучасної генетики і обов’язково включають у себе генно-інженерні технології, у цих галузях відбудуться застій і регрес.

У медицині саме рекомбінантні білки, які продукуються трансгенними (генетично модифікованими) бактеріями, вірусами, або клітинами ссавців, складають найбільшу частку в загальному продажі продуктів біотехнології. Так, ринок продажу тільки трьох рекомбінантних противухлинних моноклональних антитіл, таких як Avastin®/Bevacizumab, Rituxan®/

Retuximab або Herceptin®/Trastuzumab склав 6,8 млрд американських доларів у 2007 р., і прогнозується, що він досягне 21,5 млрд доларів у 2016 р. 90 % всього інсуліну, що поступає у продаж, складає інсулін, створений з використанням генно-інженерних технологій. У світі широко відомі генно-інженерні вакцини, наприклад така, як вакцина проти раку шийки матки Cervarix, і вона вже є на ринку України.

Генетично модифіковані (або краще їх називати біотехнологічні) сільськогосподарські культури вирощують у 25 країнах світу, з них 16 – це країни, що розвиваються, 9 – високорозвинені промислові країни. Зокрема, у США ці культури займають 64 млн га, у Бразилії – 21,4 млн га, Аргентині – 21,3 млн га, Індії – 8,4 млн га, Канаді – 8,2 млн га, Китаї – 3,4 млн га.

Площі посівів біотехнологічних культур з 1996 р. по 2009 р. зросли у 80 разів. У 2009 р. біотехнологічними рослинами було засіяно 134 млн гектарів у порівнянні з 125 млн у 2008 році. Основними біотехнологічними культурами є соя (3/4 з 90

млн га посівів у світі), бавовник (майже половина з 33 млн га), кукурудза (1/4 з 158 млн га), ріпак (1/5 з 31 млн га). Загальносвітова вартість ринку насіння біотехнологічних культур оцінювалась у 2009 р. в 10,5 мільярдів доларів США. Загальносвітова вартість біотехнологічних кукурудзи, сої, бавовнику оцінювалась у 130 млрд доларів США у 2008 р., а прогнозне зростання – до 15% щорічно.

57 країн, в тому числі країни Євросоюзу, надали дозволи на імпорт біотехнологічних культур для використання як продуктів харчування та кормів. Прогнозується, що до 2015 р. 40 країн будуть вирощувати біотехнологічні культури на загальній площі 200 млн га.

Жодних наукових доказів про шкідливість у загальному сенсі слова так званих генетично-модифікованих організмів для людей не існує. Досліди російської вченої І.В. Єрмакової, в ході яких, на її думку, було встановлено шкідливий вплив ГМ сої на нащадків щурів у першому поколінні, викликають сумніви у багатьох науковців через порушення в організації експерименту та некоректну обробку даних. Слід зазначити, що робота І.В. Єрмакової не була опублікована в жодному науковому журналі навіть після того, як її результати стали широко відомі завдяки активній громадській діяльності авторки (на сторінках “Nature Biotechnology” відбулася дискусія щодо досліджень І.В. Єрмакової, але

не було опубліковано її роботу). Дослідження І.В. Єрмакової були повторені її колегами з НДІ харчування РАМН (під керівництвом Н. Тишко). В експериментах вивчали довгостроковий вплив вживання ГМО на стан здоров'я та розмноження щурів. У досліді було залучено 1500 тварин (а не 3-4, як у Єрмакової), яких досліджували протягом трьох поколінь. У результаті дослідження не було виявлено шкідливого впливу ГМ продуктів. Аналогічні результати були отримані в багатьох лабораторіях світу.

Товариство вважає, що прийняття законів “Про заборону використання в Україні генетично модифікованих організмів” та “Про проголошення території України вільною від генетично модифікованих організмів” не тільки не захистить населення України від небажаних наслідків використання так званих ГМО, але може призвести до зупинки постачання населенню сучасних медичних препаратів та вакцин тощо, що вже зареєстровані в Україні. Це також повністю зупинить розвиток сучасної генетики в країні. За своїми наслідками прийняття таких законів може бути порівняно з тими, які виникли в СРСР після серпневої сесії ВАСГНІЛ та Постанови ЦК КПРС від 16 серпня 1948 року, які повністю знищили генетику в країні, що мало прямі негативні наслідки для сільського господарства та виробництва, які й до сих пір повністю не подолано.